

Asia: VN/7491/2024

## **Vanhojen metsien kriteerit Suomessa**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Suomi on sitoutunut siihen, että luonnonsuojelullisesti arvokkaat vanhat metsät tunnistetaan ja suojellaan tiukasti ja että vanhojen metsien suojelukriteerit määritellään. Euroopan komission ohjeistuksen mukaan kriteerit tulee määritellä tieteellisesti. Lausunnolla olevat kriteerit ovat epäselvät ja riittämättömät luonnonsuojelullisesti arvokkaiden metsien määrittämiseen, koska ehdotetuissa kriteereissä ei oteta asianmukaisesti huomioon tieteellistä tutkimustietoa.

Ajantasainen tieteellinen tieto vanhojen metsien iästä ja lahoppuudesta on helposti saatavilla, ja se on koottu yhteen Syken ja Luken tuoreeseen raporttiin. Raportissa on esitetty empiiriseen aineistoon perustuva tieto vanhoja ja luonnonsuojelullisesti arvokkaita metsiä kuvaavista rakennepiirteistä. Tällaisissa metsissä on sekä luontaisesti, että pitkäkestoisen ihmisvaikutuksen takia suurta vaihtelua, mikä tulee ottaa huomioon kriteerien raja-arvoissa. Poimimalla kriteerien raja-arvot raportin lukujen ylärajalta sivuutetaan tieteellinen ymmärrys metsien rakenteesta ja kehityksestä, joille on tyypillistä vaihtelu ajassa, paikassa, ja eri tarkastelumittakaavoilla. Sen lisäksi erityisesti eteläisen Suomen vanhatkin metsät ovat kehittyneet ihmisvaikutuksen alla, mikä näkyy sekä niiden ikärakenteessa että erityisesti niiden lahoppuudessa. Ihmisvaikutuksen vuoksi pitkäänkin luontaisesti kehittyneiden metsien lahoppuusto voi poiketa merkittävästikin luonnontilaisista metsistä mitatuista määristä. Lisäksi kriteereihin asetettujen metsiköiden kokorajojen tieteellinen perustelu on täysin epäselvä.

Kriteerien käytännön merkityksen yksiselitteinen soveltaminen on hankalaa tai jopa mahdotonta, koska inventoinnin toteutustavasta ei ole tietoa. Minkälaiselta alueelta lahoppuusto mitataan, ja miten ikämäärytykseen puut valitaan? Ikäkriteeristä on erikseen syytä huomioida, että valtapuuston ikä on huono tapa arvioida metsikön ikää Pohjois-Suomen luontaisesti kehittyneissä vanhoissa metsissä, joissa kuusivaltaiset metsät voivat olla puustoltaan täysin eri-ikäisiä. Kuivien kasvupaikkojen mäntymetsissä ikärakenne usein heijastelee pintakulojen historiaa eikä varsinaisesti kuvaa metsikön ikää tai sen luonnontilaisuutta.

Ehdotetut kriteerit eivät ole linjassa sen tieteellisen tiedon kanssa, joka liittyy luonnontilaisten ja vanhojen metsien rakenteeseen. Yhdessä pinta-alarajoituksen kanssa ehdotetut kriteerirajaukset eivät todennäköisesti juurikaan auta luonnonsuojelullisesti arvokkaimpien kohteiden tunnistamisessa ja suojelussa eivätkä siten vastaa tarkoitustaan.

Jari Kouki, professori (metsäekologia)

Tuomas Aakala, apulaisprofessori (metsien häiriöekologia)

Metsätieteiden osasto

Itä-Suomen yliopisto

Tuomas Aakala  
Metsätieteiden osasto, Itä-Suomen yliopisto